

SÜRELİDİR

T.C.
DEVLET BAKANLIĞI

7/3543

SAYI : B.02.0.007.001/1368
KONU : Yazılı Soru Önergesi

09.17.12008

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
GENEL SEKRETERLİĞİNE
(Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı)

İLGİ: a) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Genel Sekreterliği Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı'nın 28.05.2008 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/3543-6398/13528 sayılı yazısı.
b) Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü'nün 30.05.2008 tarih ve B.02.0.KKG.0.12/106-67-25/2410 sayılı yazısı.

İlgi (b) yazıyla Bakanlığımıza gönderilen Adana Milletvekili Sayın Nevin Gaye ERBATUR'un Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği, Sayın Başbakanımızın da kendileri adına Bakanlığım koordinatörlüğünde cevaplandırılmasını istediği 7/3543 esas no'lu yazılı soru önergesinin cevabı ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.



Nimet ÇUBUKÇU
Devlet Bakanı

Dağıtım:

Gereği :

- TBMM Genel Sekreterliği
(Kanunlar ve Kararlar Dai.Bşk.)
Ek: 1 Yazı (2 Nüsha)

Bilgi :

- Başbakanlık
(Kan.ve Kar.Gen.Müd.)
Ek: 1 Yazı

**ADANA MİLLETVEKİLİ SAYIN PROF.DR.N.GAYE ERBATUR'UN
7/3543 ESAS NOLU YAZILI SORU ÖNERGESİ CEVABIDIR**

Düzce Tıp Fakültesi Adli Tıp ana Bilim Dalı'ndan Yrd.Doç.Dr.Bora Büken, Başken Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Ana Bilim Dalı'ndan Yrd.Doç.Dr.Erhan Büken ve Abant İzzet Baysal Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Ana Bilim Dalı'ndan Doç.Dr.Zerrin Erkol tarafından Düzce Tıp Fakültesi Adli Tıp Ana Bilim Dalı'na cinsel saldırı iddiasıyla başvuran bir grupta yapılan bir araştırmanın sonuçlarına göre; saldırganların yüzde 43.4'ü tanıdık olup yüzde 13.2'si önceki sevgili, yüzde 11.3'ü koca, yüzde 7.5'i biyolojik baba, yüzde 7.5'i de yakın erkek akrabasıdır. Yine araştırma sonuçları göstermiştir ki saldırıya uğrayan kişiler kimi zaman nasıl bir başvuru yolu izleyeceklerini bilememektedir. Ayrıca çalışmayı yorumlayan Yrd.Doç.Dr.Bora Büken, cinsel saldırı konusunda sağlık personelinin yeterli bilgiye sahip olmadığını belirterek, olay yeri incelemesi ve olay sonrasında hemen muayene gibi unsurların da önem taşıdığını vurgulamıştır. Büken, ayrıca halkın eğitimi açısından bu tip bir olayla karşılaşan mağdurların, en geç 72 saat içinde banyo yapmadan ve tualete gitmeden, ilgili birimlere başvurması gerektiğini de işaret etmiştir. Araştırmanın öneriler bölümünde, yasal düzenlemelerin yanı sıra, sosyal hizmet ayağının yaygınlaştırılması, rehberlik ve rehabilitasyon merkezlerinin geliştirilmesi istenmiştir. Bu çerçevede;

SORULAR :

- 1) Kadına ve çocuğa yönelik gerçekleştirilen cinsel saldırılar hakkında daha geniş kapsamlı bir araştırma yapılması planlanmakta mıdır?
- 2) Sağlık Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı verilerine göre cinsel saldırı vakaları ile ilgili istatistiki veriler derlenmiş midir? Derlendi ise bu istatistiki verilerin tarafıma ve kamuoyuna açıklanması mümkün müdür?
- 3) Temmuz 2006 tarihinde Başbakanlık tarafından "Çocuk ve Kadınlara Yönelik Şiddet Hareketleriyle Töre ve Namus Cinayetlerinin Önlenmesi İçin Alınacak Tedbirler" konulu Genelge gereğince Sağlık Bakanlığı ve İçişleri bakanlığı personeline yönelik şiddetle ilgili verilmesi gereken eğitimler verilmiş midir?
- 4) Bireylerin bir cinsel saldırı durumu ile karşı karşıya kaldıkları zaman nasıl hareket etmeleri gerektiği konusunda bir bilinçlendirme eğitimi verilmesi düşünülmekte midir? Bu konuda kurumlar arası işbirliğinin sağlanması düşünülmekte midir?

CEVAPLAR :

Konuya ilişkin olarak Bakanlığımıza bağlı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğüne verilen cevaba göre;

Ülkemizde kadına yönelik şiddet konusunda çeşitli araştırmalar yapılmış olmakla birlikte konuya ilişkin ulusal düzeyde, kapsamlı ve güvenilir resmi verilere ulaşmak mümkün değildir. Mevcut verilerin yetersizliği, kadına yönelik şiddetle mücadele edebilmek için hedeflenen politikaların ve programların geliştirilmesinin önünde önemli bir engel oluşturmaktadır. Bu nedenle, kadına yönelik şiddetle daha etkili bir şekilde mücadele etmek için, ulusal düzeyde veri geliştirilmesine ve bu veriler ışığında politika ve programlar oluşturulmasına imkan sağlayacak olan bir alan araştırmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu ihtiyaç çerçevesinde, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından "Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Alan Araştırması" başlatılmıştır. Şiddetin kaynağı ve türleri nelerdir sorusuna cevap verecek geniş ölçekli olarak yürütülecek alan araştırmasından elde

edilecek veriler, niceliksel ve niteliksel araştırmalar yoluyla toplanacaktır. Niceliksel araştırma ile Ulusal düzeyde hedeflenen; kır-kent, yaş grupları, eğitim düzeyleri ve sosyo-ekonomik statüye göre, kadına yönelik farklı şiddet türlerinin yaygınlığına ilişkin güvenilir veriler elde etmektir. Niteliksel araştırmayla ise kadına yönelik aile içi şiddet ile ilgili kadın ve erkeklerin deneyimleri, inançları ve tutumları hakkında bilgi toplanması amaçlanmaktadır.

Araştırmanın sonucunda elde edilen verilerin TÜİK Resmi İstatistik programı kapsamında değerlendirilmesi planlanmaktadır.

Bakanlığımıza bağlı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından Avrupa Komisyonunun mali katkısı ve Birleşmiş Milletler Nüfus Fonunun teknik desteği ile yürütölen "Kadına Yönelik Aile İçi şiddetle Mücadele Projesi" kapsamında geręekleřtirilen çalışmalardan biri de ulusal kayıt veri sisteminin geliştirilmesidir.

Geliştirilecek ulusal kayıt veri sistemi; kadına yönelik aile içi şiddetle mücadelede uygun ulusal politikaların ve stratejilerin biçimlendirilmesi için aile içi şiddetin sebep ve sonuçlarını gösterecek ve şiddet mağdurlarının ilgili kuruma başvurmasından (polis, sağlık örgütü, STK gibi) yeniden uyum aşamasına kadar olan süreci içerecek olan süreçleri ve istihdam kaynaklarını kapsayacaktır.

Ulusal kayıt veri sisteminin oluşturulması sadece Sağlık Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı nezdinde değil, ilgili tüm kurum ve kuruluşlar açısından istatistiki verilerin sağlıklı bir biçimde derlenmesine ve ulusal düzeyde bir veri tabanı oluşturulmasına olanak sağlayacaktır.

2006/17 sayılı Başbakanlık Genelgesi'nde yer alan;

- "Sağlık görevlileri, yargı mensupları, öğretmenler, sosyal hizmet uzmanları, psikologlar, çocuk gelişimi uzmanları, kolluk kuvvetleri ve diğer meslek gruplarının eğitim programlarında kadın ve çocuklara karşı şiddete yaklaşım konusu yer almalıdır."
- "Emniyet ve Jandarma birimlerinde daha fazla kadın memurun görevlendirilmesi ve bu memurların kadına ve çocuğa yönelik şiddet konusunda özel eğitim almış olması sağlanmalıdır."

tedbirlerinin hayata geçirilmesi konusunda çalışmalarımız sürdürölmektedir. Bu kapsamda;

şiddet mağduru kadınlar için ilk adım başvuru yerleri olan 921 polis merkezi ve 276 karakolda çalışan Emniyet Teşkilatı personeline yönelik kadına karşı şiddet, aile içi şiddet, toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi, şiddet mağdurlarına yaklaşım tarzı, 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun ve diğer ilgili kanunların uygulanması konularında farkındalık ve duyarlılığı artırmak için hizmet içi eğitim programı yapılması amacıyla Bakanlığımıza bağlı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü ve İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü işbirliğinde hazırlanan ve söz konusu eğitimin esaslarını belirleyen "*Kadına Karşı şiddetin Önlenmesinde Polisin Rolü ve Uygulanacak Prosedürler Eğitimi Projesi Protokolü*" 26.12.2006 tarihinde dönemin İçişleri Bakanı Sayın Abdölkadir AKSU ve tarafımca imzalanmıştır.

Eğitim Programı iki aşamalı olarak tasarlanmıştır. Birinci aşamada; İstanbul, Adana, Samsun, Bursa, Erzurum, Van, Antalya, Diyarbakır, Kayseri, İzmir, Ankara Nevşehir illerindeki eğitim programlarında, yaklaşık 270 eğitiminin eğitimi geręekleřtirilmiřtir. İkinci aşama kapsamında ise; eğitimi tamamlanmış olan eğiticiler tarafından şimdiye kadar yaklaşık 24.000 personel eğitilmiş olup yıl sonu itibarıyla 40.4000 emniyet teşkilatı personelinin eğitimi geręekleřtirilecektir.

şiddet mağduru kadınlarımız için yardım alabilecekleri hizmet alanlarının en önemlilerinden biri ise sağlık hizmetleridir. şiddet mağduru ve risk altındaki kadınlar sağlık sektöründe çalışanlara güven duyabilmekte ve yardım talep etmektedirler. Oysa sağlık sektöründe çalışan doktor, hemşire, ebe ve diğer sağlık personelinin, şiddet mağduru ve risk altındaki kadınlara hizmet götürmede iletişim problemleri, şiddet konusunda ve yasal düzenlemelerle ilgili bilgi eksikliği gibi bazı sorunların mevcudiyeti ihtiyaç analizi çalışmalarında tespit edilmiştir.

Bu çerçevede, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü ve Sağlık Bakanlığı Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü işbirliğinde yürütülecek "Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadelede Sağlık Personelinin Rolü ve Uygulanacak Prosedürler Eğitimi Protokolü" Sağlık Bakanı Prof.Dr. Sayın Recep AKDAĞ ile tarafımca 3 Ocak 2008 tarihinde imzalanmıştır.

2 yıl süre ile uygulanacak olan söz konusu Protokol kapsamında gerçekleştirilecek eğitimler ile; 81 il sağlık müdürlüğü yöneticileri ile birinci, ikinci, ve üçüncü basamak sağlık hizmeti sunan kurum ve kuruluşlarda (hastane, sağlık ocağı, ana çocuk sağlığı aile planlaması merkezi, vb.) çalışan doktor, hemşire, ebe ve diğer sağlık personelinin kadına yönelik aile içi şiddetle mücadelede duyarlılığının artırılması; mesleki beceri ve eğitim formasyonunun geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

Planlanan eğitimler üç aşamada gerçekleştirilecektir.

- Birinci aşamada; eğitim programları ve malzemeleri geliştirilecektir.
- İkinci aşamada; 81 İl Sağlık Müdürlüğü bünyesinde oluşturulacak eğitim ekipleri, 12 ilde düzenlenecek eğitimlerde "toplumsal cinsiyet eşitliği, şiddetin tanımı ve türleri, şiddet olgusu, şiddetle ilgili mitler, sağlık personelinin şiddet konusundaki inançları, tutumları, mağdura hizmet götürmede ve genel olarak şiddetin önlenmesindeki rolü, aile içi şiddetle ilgili olarak sağlık sektöründe çalışanların sunacağı hizmetler ve yapacağı idari işlemler, şiddetle ilgili mevzuat, diğer kurum-kuruluşlarla işbirliği" konularında eğitime alınacaktır. Bu eğitimlerde 500 eğiticinin yetiştirilmesi hedeflenmektedir.
- Üçüncü aşamada; il düzeyinde, hastanelerde ve birinci basamak sağlık hizmeti sunan kuruluşlarda çalışan 75.000 sağlık personelinin eğitimi, eğitici olarak yetiştirilen eğitim ekipleri tarafından gerçekleştirilecektir.

Bahsi geçen Protokol kapsamında gerçekleştirilecek eğitimlerde kullanılacak olan eğitim materyali nihai aşamasına gelmiş, üzerinde son çalışmalar yapılmaktadır. Eğitim materyalinin tamamlanmasının ardından 23 Haziran 2008 tarihi itibarıyla eğitici eğitimlerine başlanacaktır.

Bilindiği üzere, yasal alanda özellikle de 1 Haziran 2005 tarihinde yürürlüğe giren yeni Türk Ceza Kanunu ve yeniden düzenlenmiş biçimiyle Mayıs 2007 tarihinde yürürlüğe giren 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanunda yapılan düzenlemeler ile kadınlarımızı cinsel saldırı ve şiddetten korumak amaçlanmaktadır. Ayrıca, "Ailenin Korunmasına Dair Kanunun Uygulanması Hakkında Yönetmelik" ise, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü'nün koordinatörlüğünde, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının ve sivil toplum kuruluşlarının hukukçu temsilcilerinin katılımlarıyla hazırlanmış; 1 Mart 2008 yürürlüğe girmiştir.

Ancak, sadece yasal düzenlemeler yapılması yeterli değildir. Bu yasal düzenlemelerin ne tür haklar ve sorumluluklar getirdiğinin toplumun tüm kesimlerince bilinmesi son derece önemlidir. Bu konuda Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü'nce gerçekleştirilen çalışmalar kapsamında; temel olarak 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun, Türk Ceza Kanunu ve Türk Medeni Kanunda aile içi şiddet mağduru kadınların hakları ve şiddet uygulayan bireylere yönelik tedbirler ve cezaların ele alındığı, şiddete maruz kalan bir kadının, bu şiddetten korunması için neler yapması ve bu konuda nerelere başvurması gerektiği konularında bilgileri içeren bir el kitabı hazırlanmaktadır. Basım aşamasına gelen kitapçığın ülke çapında dağıtımı yapılarak bu konuda bilgi edinmek isteyen herkesin yararlanabilmesine imkan sağlanması amaçlanmaktadır.

Ayrıca, Genel Müdürlük tarafından "Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadele Projesi" kapsamında "Kadına yönelik aile içi şiddet suçtur. Göz yumma sessiz kalma" mesajını taşıyan broşürler ve afişler hazırlanmıştır.

Hazırlanan broşürlerde, şiddetin tanımı ve türlerine değinilmiş, şiddete maruz kalınması durumunda başvurulacak kurum ve kuruluşlar hakkında bilgi verilmiş, 4320

Sayıli Ailenin Korunmasına Dair Kanun ile Türk Ceza Kanundaki konuya ilişkin düzenlemelere yer verilmiştir.

Söz konusu afiş ve broşürler, 81 İl Valiliği ve Belediye Başkanlıklarına gönderilmiş, ülke genelinde dağıtımına devam edilmektedir.

Konuya ilişkin olarak Bakanlığımıza Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğünce verilen cevaba göre;

Konu ile ilgili olarak Genel Müdürlüğümüz ve Kadının İnsan Hakları Projesi- New Ways İrtibat Bürosu arasında 30.12.1998 tarihinde imzalanan işbirliği protokolü çerçevesinde önce Toplum Merkezlerinde, daha sonra Aile Danışma Merkezlerinde Kadının İnsan Hakları Eğitim Programı (KİHEP) uygulanmaya başlanmıştır.

SHÇEK Genel Müdürlüğü bünyesinde yerel toplum kalkınması amacıyla hizmet vermekte olan Toplum Merkezlerinde ve Aile Danışmanlığı hizmetleri vermek üzere kurulmuş olan Aile Danışma Merkezlerinde 1998 yılından itibaren uygulanan toplam 14 hafta (3 ay) süren, Kadının İnsan Hakları Eğitim Programı ile kadınların ve genç kızların, hakları ve sorunları konusunda bilgilendirilmeleri ve bilinçlenmeleri sağlanarak kadın ayrımcılığına yol açan mekanizmaları daha iyi anlamalarına yardımcı olunması böylece, kendilerine olan bakış açılarının değişmesi ve öz güvenlerinin artması yoluyla aile içi şiddetin önlenmesi ve güçlenmeleri amaçlanmıştır.

Kadının insan hakları eğitim programında (KİHEP);

- Kadınların İnsan Hakları,
- Anayasal Hakları,
- Medeni Hakları,
- Ekonomik Hakları,
- Doğurganlık Hakları,
- Kadın Ve Cinsellik,
- Toplumsal Cinsiyet Rollerine Duyarlı Çocuk Eğitimi Ve Çocuk Hakları,
- Şiddete Karşı Geliştirilecek stratejiler konularını kapsayan çok yönlü ve detaylı bir eğitim uygulamaktadır.

Bu eğitimlerden yararlanan genç kızlar ve kadınlar;

* Her türlü şiddete karşı yasal hakları konusunda bilgilendirilmekte ve haklarını ne şekilde arayabileceklerini, hangi kurumları harekete geçirebileceklerini öğrenmekte, ayrıca; herhangi bir cinsel saldırı durumu ile karşı karşıya kaldığı durumlarda nasıl hareket etmeleri gerektiği konusunda detaylı bilgi verilmektedir.

*Bu bilgileri kendileri öğrenip uyguladıkları gibi, aynı zamanda aile içinde ve yakın çevrelerinde de bilgiyi yayan kaynak kişi olarak görev üstlenmektedirler.

Konuya ilişkin olarak İçişleri Bakanlığınca verilen cevaba göre;

Çocuk ve kadınlara yönelik şiddet hareketleriyle töre ve namus cinayetlerinin önlenmesi için alınacak tedbirler konulu Başbakanlık genelgesi doğrultusunda, Bakanlığımızca gerekli çalışmalar yapılmaktadır. Bu kapsamda Emniyet Teşkilatı personeline 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun'un uygulanması, kadınlara karşı şiddet, kadın erkek eşitliği, toplumsal cinsiyet eğitimi ve şiddet mağdurlarına yaklaşım tarzı konularında hizmet içi eğitimler verilmiştir.

Kadına karşı şiddetin önlenmesinde polisin rolü ve uygulanacak prosedürler eğitimi projesi kapsamında ise birinci aşamada bölge merkezi olarak tespit edilen İstanbul,

Ankara, İzmir, Van, Diyarbakır, Erzurum, Samsun, Bursa, Kayseri, adana, Antalya illerinde 270 eğitici yetiştirilmiştir. İkinci aşamada ise oluşturulan bu eğitici kadro ile şu ana kadar polis merkezlerinde çalışan 25.000 personele eğitim verilmiş, 2008 yılı sonuna kadar yaklaşık 40.000 personelin eğitimi tamamlanacaktır.

Proje kapsamında; polis merkezlerine başvuran şiddet mağdurlarına ve diğer kişilere ilişkin bilgilerin yer alacağı, aynı zamanda mağdurların risk durumlarının tespit edileceği "Aile İçi Şiddet Olayları Kayıt Formu" hazırlanmıştır. Eğitimlerde bu formun doldurulması anlatılarak, kadına karşı şiddet ve aile içi şiddet olaylarına ilişkin verilerin toplanması ve gerekli analizlerin yapılması amaçlanmıştır. Formun 2009 yılı itibariyle uygulamaya geçmesi planlanmaktadır.

Söz konusu genelge doğrultusunda, bazı kurum ve kuruluşlar ile mülki idare amirliklerinin neler yapması gerektiği konusunda Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından İller İdaresi Genel Müdürlüğü, Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı, başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü ve Başbakanlık SHÇEK Genel Müdürlüğü ile koordineli olarak "Töre ve Namus Cinayetlerinin Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Koordinasyonu" konulu bir genelge hazırlanarak il valiliklerine gönderilmiştir.

Çocuklara karşı işlenen suçların asgariye indirilmesi çalışmaları kapsamında, Jandarma Genel Komutanlığı mesleki gelişim planı dahilinde ilgili personele yönelik eğitimler verilmektedir. Bu kapsamda 2006 yılından bu yana 12'si bayan astsubay olmak üzere toplam 186 personel eğitimden geçirilmiştir. Jandarma Okullar Komutanlığında eğitim-öğretim gören bütün personele kadına ve çocuğa yönelik şiddet konusunda yıllık ders müfredatına uygun olarak insan hakları ve hukuk derslerinde söz konusu genelgeye atıfta bulunularak eğitim verilmektedir.

Emniyet Teşkilatımızda 13.314 Jandarma Teşkilatımızda ise 1285 bayan personel görev yapmaktadır.

Ayrıca konuyla ilgili olarak polis sorumluluk bölgesinde ve jandarma sorumluluk bölgesinde meydana gelen olaylara ilişkin istatistiki bilgiler ilişikte gönderilmiştir.

Saygılarımla.


Nimet ÇUBUKÇU
Devlet Bakanı